

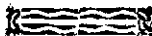

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBÖL Szeredán 30. Septemberben 1789.

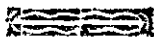
A' F. Ts. Királyi Nagy Tábor fő Vezérjének Feldm. Laudonnak ezen Tudósítását adta-ki a' F. Hadi Kantzeliária: mellyben Fő-Vezér Báró Laudon, Sept. 18 dikán küldött jelentésében, következőleg le-írja, hogy 10-diktől fogva 18-dikig Belgrád körül mik történének:

Yirül érkezvén, hogy a' Séráskier Abdi Bafa mint egy 30 ezerből álló Sereggel már Tsupriába meg-érkezett, és olly Izándékkal vagyon, hogy 14-dikre Belgrád mellé jöjjon; tehát, hogy az alkalmas helyeknek el foglálásában az ellenséget meg-előzhes-sük, a' mi Sergeinknek a' Száván lejendő által-költözésekre ki-rendelt napot nem várván, Sept. 10-diken az által költözés illy formán el-kezdődött: Délutáni 3 órakor Obesflájdinánt Mihályevits, a' Be-

ze alatt lévő szabadosokkal, a' *Zebrefi* Sántzából *Ostuznitza*-felé meg-indult; hagyván azon Sántzot a' *Pétervárad*i Regimentbélieknek őrizetek alá, estvéli 7 óraker a' F. M. L. Hertzeg *Valdek* alatt lévő hadi telt-is meg-mozdult; az által-költözésre voltak négy *Battériás*-hajók, mindenik 4 ágyukkal fel-készítve, mellyek a' készített hidnak részei valának, és némely tutajok (szalak) rendelve: ezeken által-költöztek a' következő 6 *Batalionok*, u. m. egy *Bat. Tsálsár*; 1 *Bat. Loudon*; 1 *Bat. Gyulai*; 1 *Bat. Bródi* Határnok; 2 *Bat. Hertzeg Ferdinándé*: továbbá 1 *Squadron Gréfen Húlsár*, és utóljára maga-is *H. Valdek*, *Generál Klébkkel* edgyütt: ezek *Ostuznitzá*nál a' hegy alá a' túlsó partra minden akadály nélkül ki szállottak. Azon *Hadi*-teltnak több része, ugy mint: 2 *Batalion Brentánó*, 2 *Bat. Valisé*, 5 *Squadron Gréfen Húlsár* és 3 *Osztály Lobkovitzé* *Generál Türkháimmal* edgyütt az alatt az innetső parton maradtanak vala, és a' vizen lefele hajókázókat kísérték, hogy ha szükség lészzen fedezhessék. Mihelyest pedig az első a' túlsó partra ki szállottak, leg-ottan a' hidnak hajókra készítése el-kezdődött, és a' míg a' hid készült, az alatt tutajokon az innen lévők ágyukkal edgyütt lassanként költöztenek által. Ezen által-költözésnek helyére azon északán még több *Sergeink* érkeztenek, u. m. 2 *Batall. Pellegrini*, 2 *Batall. Ferdinánd Toskána*, 2 *Bat. Károly Toskána*, 2 *Bat. Prájsé*, és 3 *Osztály Valdek* *Dragonyosok* F. M. L. *Gróf Kollorédóval*, *Hertzeg Vürtemberg*, *Brentáno*, és *Melas* *Generálmajorokkal* edgyütt.

Sept. 11-dikén reggel már ezen hid készen vala, és minekutánna már a' túlsó parton a' *H. Valdek* *Hadi*-telte egy domb tetején jó állást vett-vólna magának, a' most említett 8 *Batalionok*-is 10 óraker a' hidon által takarodtanak; és minthogy ezen *Vidéken* semmi ellenség nem láttatott; *H. Valdek* a' *Seleznitzi* Hegynek tetejét foglalta-el, F. M. L. *Gróf Kollorédo* pedig az *Olstuznitzi* hegyeket. Ugyan azon napon délben a' *Lovatsag* *Generálisa G. Kinszki*-is

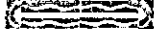
ki is 3 Osztály *Toskóna*, 3 osztály *Nafszau*, és 3 oszt. *Zeschwitz* lovagjaival edgyütt; nem különben F. M. L. Gróf *Browné* 10 Gránátéros Batálionokkal, és a' tartalék ágyusokkal *Petratz Bára* nevű Helységhez meg érkeztenek és ugyan ottan Táborba szállottanak.

Sept. 12-dikén mind ezen Sergek koránt reggel további útjokat folytatták; H. *Valdek* vezette az előljáró Serget, Seleszniken keresztül az *Oradiai* tötöre, a' többi Seleszniknél el-térvén a' *Bela Voda* patakján által mentek, hogy annál hamarabb a' *Repeste* hegy-tetejére érkezhessenek. Ezen egéiz mozulásban-is több ellenség nem mutatta magát, hanem a' Szabadofok Kapitánya *Petrovits* talált 5 Törököt, kik egy erdő szélybéli a' miéinkre tüzelvén, Kapit. *Petrovitsot* nagyon meg-sebeztek: ezeknek ketteje el-ejtetett, egy el-fogatott, a' más kettő el-szaladott. Ezen napon a' miéink a' *Dédina* és *Topfid* hegyeire 5 négy szeg formákba jól helyeztették magokat; a' szélső vigyázatokat pediglen az *Eugenius* Lineájáig és *Tzigánka* nevű faluig kiterjesztették. Ugyan ezen napon a' Szávának túlsó partjára az elébb mozdult Sergeknek helyére meg-érkeztenek F. M. L. *Mitrovski* alatt 2 Batall. *Alvintzié*, 3 Bat *Nádasdié*, és 1 Bat. *Volsenbüttel*; ugyan F. M. L. *Alvintzi* alatt érkeztek 2 Bat. *Eszterházi Antal*, 3 Bat. *Károlyi*, és 1 Bat. *Volsenbüttel*, ugyan F. M. L. *Blankenstáin* alatt 3 osztály *Kavanagh*, 3 oszt. *Schakmin*, és 3 a' *Vurmzeré*. Ezen napon egy Török Sajka a' Száván le-ereszkedvén oda a' hól a' *Mokrilug* nevű patak belé szakad a' Szávába, ágyuzni kezdett a' mi *Tzigánkánál* lévő Szélső vigyázatunkra, de csak egy 3 fontos golyóbisunknak surolása elégséges volt annak el-üzésére: a' szárazon-is jöttek volt ekkor némely csoport Törökök *Belgrádból* a' szél-malmok útján szintén az *Eugenius* Lineájáig; de némely *Gréfen* Húzárok a' *Mokri-Lug* hidjánál közelebb menvén hozzájok, ezeknek szabadalásait nem álhatták, és *Belgrád* felé vissza-szaladtak. Itt részünkről 2 Húzár és 1 ló

el-esett, 4 legény és 5 ló sebet kapott. Következendően északon a Szávának innetső vagy bal partján, a Besániai töltésen fellyül egy hid végére való Sántz kezdett készülni, a Gyulai Sámuel 1 Bata-lionjának fedezése alatt; ezt észre vévén az ellen-ség, ágyuzott ide a Várból, de csak 1 emberünk esett el, és 1 sebet kapott általa.

Sept. 13-dikán F. M. L. *Mitrovszki* is a' fennebb említett Sergekkel, a' Dedina hegyére meg-érkezett. Mindjárt virradtakor egy kerülő vizsgálódást vittek a' miénk véghez; ezen vizsgáló Ser g állott H. *Valdek* és Gen. *Klébek* alatt 10 osztály lovasokból, és 4 Bat. gyalagokból, mely által minden Török szélső vigyázatok egészben a' Belgrád falai alá visszafüzetek, és a' mozsár ágyukból lőtt gránátjaink által, a' külső Városban némely házak meg-gyúladtak; ezen Sergünk a' Dunának bal partjáig, a' hól hajdon *Eugenius*nak hidja vólt, folytatta a' kerülő vizsgálást, 4 szekeret eleséggel rakva, egy Törököt és négy Oláhokat ekkor el fogtanak a' miénk. Ezen vizsgálásban tapasztaltatott, hogy a' külső Városnak a' Szávára néző részén két Battériát készí-tettek a' Törökök, edgyiket 7 ágyukkal a' másikat 5 tel már meg-rakták; hogy a' kapun fellyül lövő lyukak készültek; hogy a' Sorompók mellett a' Duna felé fok ágyuk vagynak ki szegezve; hogy a' külső Városnak épületei többnyire tsereppel va-gyon fedve, és bajos lenne azokat meg-gyóítani, továbbá, hogy az *Eugenius* régi Linéja a' Dunából fogva M teris hegy-felé most is olly jól látnék, hogy annak helyre állítására kevés munka kíván-tatnék, de azon túll a' Száváig nagyon bé tölt az árka, ugy hogy néhol alig láttzik. Ezen napon este a' Dedina hegy oldalán és tetején 5 helyeken á-gyuzó Föld váraknak vagy *Redoutóhual* hely vá-lasztatott, ki-tövekelletett, és még ezen északon 2000 munkások az ásást el-kezdették. Ugyan ezen napon F. M. L. *Alvintzi* a' keze alatt lévőekkel a' Topfidi hegyre állittatott. A' nagy Tzigány-sziget-nek allyán egy ágyuzó Sántz kezdett készülni, hogy

a' Dunavitzáról ide-le-hozott hid, az ellenség ellen fedeztessék; sőt 2 Bat. *Táitsműfster*, 2 Batall. *Kallenbergé* és 6 osztály lovasok a' Besániai dombról ide-le-jöttek és a' hidhoz 1000 lépésnyire Táborba szállottak.

Sept. 14-dikén a' Szávának jobb felől való ágán, a' Tzigány-szigetnél hajókra két hidak készítették. Amott pediglen F. M. L. *Browné*, ezen napon dél-után a' keze alatt lévő 10 Gránátéros Batalionnal és 9 osztály-lovagokkal a' Mokri-Lug patakján által-ment, és az *Eugenius* régi Sántzánál két négyszegbe állittá népét. Mindenik Regimentnek Tábor ki-merő embereit magokkal vitték, hogy a' még hátra 6 négyszegnek számára is helyet válasszanak és mindjárt ki-tzövekeljék; északára kelve a' patakon fok apró hidak készültek, hogy a' következő napon még-érkező Seregek, a' ki-mutatott helyekre könnyebben által-jöhefsenek. Ezen északán a' Zemlini földvártól fogva a' Duna mentében a' Dunavitzá nyílásáig 2500 munkások egy Sántzót kezdetek készíteni, és abban 6 ágyuknak helyet tsinálni, hogy az ellenség sajkái itten soholt a' mi-partunkhoz ne közelithesenek, és az egész Vidék Zemlin és Dunavitzá között fedezve légyen; ezek reggelig annyit dolgoztanak, hogy már a' sántzba el-rejtezve folytathatták a' munkát.

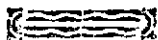
Sept. 15-dikén virradtakor *Mitrovszki*, *Alvintzi*, *Vuctenberg*, *Brentáno*, *Türkháim* és *Kinszki* Generálisok, mindenik a' keze alatt valókkal, az *Eugenius* Linéájába a' ki-mutatott helyekre bé-rakkoltának; mindenik négyszegnek szárnyaira lovaság volt rendelve: Generál *Klébéknek* Serge még a' Dedina hegyén hátra-maradott, a' hidnak óltalmazására. Ezen napon a' Dunavitzánál kezdett Sántz ásásá-karta az ellenség mind Sajakáról mind a' Várból akadályoztatni, és igen sokat lövöldözött a' munkásokra, még-is csak 3 esett-el, és kettő febet kapott; a' Sajak pedig hathatósabb lövések által vizs-ta üzettek; a' Zemlini és Besániai hegyekről még több Sereg-k-is rendeltettek ezea munkának fedezé-sére.

sére. Amott pediglen a' Dunán tsinálendő hidnak Izámára hely választatott, az *Eugenius* Linéáján kívül, és 2000 paraszt munkások el kezdték a' dolgot. A' Szabadosok Palelig ki-küldettek, kik a' Zabresnél és Sabátsnál lévőkkel edgyütt Drinától fogva a' Moráváig egy kis Kordont húztanak vi-gyázatúl: ezen kívül 500 lovasok két Stab-Tifz-tekkel 3 óranyi földre ki-küldettek, hogy az ellen-ségnek lehető érkezéséről koránt hírt hozhassanak. Estve-felé a' szél-malmoknál Battériák kezdtek á-fatni 1150 dolgozók által, kik közül 4. az ellenség tüzelése által meg-sebefittetett.

Sept. 16 dikán meg vizsgálattott az Avalai vidék a' Krotzkai útig. A' tsinálendő hid végénél a' Du-nának jobb partján már sokra ment vala a' munka; a' mi hajós seregünk fel húzalkodott oda, a' hól haj-don H. *Eugenius*nak hidja vólt, és itt a' hajókat forba helyheztetvén el kézdődött a' Dunán való hid készítés; a' hidnak fedezésére a' domb' tetején az *Eugenius* Linéájának szegleténél még edgy ágyuzó Sántz készült. Az alatt Fő tárnokmester G. *Klerfé* 10 Batalion gyalogokkal, és 5 osztály lovasokkal a' Bánátból Pántsovára fel-érkezett. Már a' mi Batté-riáink vagy ágyuzó Sántzaink minden-felől annyira el-készültenek vala, hogy ezen napon délután 1 ó-rakor a' mi ágyuink Belgrád-felé intézve meg-szol-laltanak; a' szél-malmoknál lévő Sántzból 10 és 7 fontos Haubitzák vagy Bombik hányattak az ugy nevezett Rátz-városba annak fel-gyujtása végett, és már estvéli 5 órakor 5 helyveken lángba borúlt a' Rátz-város; az égés ugyan keményen lobogott, de a' sok közben lévő elő fák és tserepes házak miatt nem lehetett a' lángnak igen meszszire harapozni, tsak ugyan a' Haubitzáknak hányása egész északán meg-nem szülvén, az égés-is meg-nem aludt. Azon-ban a' Dunavitzánál készült Sántz virradtakor egész-szen készen vólt, eddig a' munkásokból 5 ember el-esett, és 18 sebet kapott.

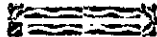
Sept. 17-dikén a' Dunának jobb partján kezdett földvárak el-készültek; a' Metteris hegy tetején-is

egy ágyuzó Sántz és egy Batalion számára való Bateria készült. Következő északán a Sántzolásal a külső Városhoz annyira közelítettünk, hogy egy *Battal Tsamia* nevű Török Kápolnáig (*Moschéé*) jutottunk, és ezen *Moschéé* körül föld várat kezdtünk tsinálni. Hogy pediglen a Dunavitzánál tsinált közösülő hidat, a Várbéli ágyuk ellen általtalmazhassuk, tehát a hajós-híd mellé egy lábas hid készítettett, melyre földből töltés rakatott, hogy az ellenség gollyóbilisa abban meg-akadván a hajóknak ne árthasson. Azon szegleten a hol a Száva a Dunába szakad, a föld-várnak és ágyuzó Sántznak való hely estve ki-jegyeztetvén, ezen északán 1000 hadi munkások hozzá-is fogtak az ásásához, de a fok bokor és motsár miatt, tsak 435 lépésnyire lehetett el végezni: ezen munkát az ellenség kétség kívül a nád és bokrok miatt észre-nem vette; mert egy lövés sem tétetett ide a Várból, holott a Dunavitzai munkásokra szüntelen jött a Bombi és ágyu-gollyóbilis. Ezen napon 2 emberünk elcsett, 3 febet kapott.

Sept. 18-dikán Fő-tárnokmester *Klerfé* 7 Batall. gyaloggal és 5 osztály lovasokkal a Duna-hidján által költözött, és a több Sergeinkel edgyesült. Eddig vagyon ezen *B. Laudon* jelentésében a Belgrád körül tett munkának napról napra való le-irása: a következőket ezután meg-tudjuk.

Ugyan ezen jelentésben vagynak még e következő 3 kis történetek: 1.) A *Pálfi János* Regimentbéli Obesilájdinánt *Liptai* Ur, Sept. 7-dikének estvéjén a Dunán által-küldötte a szabadosok Vezérlőjét *Mariánt*, a *Pálfi* Regiment Papjával ő hitü *Enderikkel* edgyütt, ezen Pap önként kéredzett és már okos bátorságáról esméretes vala. Ezek bizonyos számu szabadosokkal az ellenség földén *Paszarovitz* és *Szemendria* között, az Ország útja mellett lesbe állottak; tsak hamar egy Levél hordozó Törököt el-fogtak, és attól meg-tudták, hogy az említett két Helységbeli Törököknek olly edgyezések vagyon, hogy következő napon a Moráva

víz partjára bizonyos tanácskozás végett öfzve-gyű-jenek. Ugy-is történt, hogy 10 órakor a' vég Szendrőiek egy nagy hajóval a' Moráva vizén által-költöztenek, és nem lokára a' Pafzarovitziak-is meg-érkeztek. Ekkor *Marián* és *Enderik* jelt adtak a' ki-rohanásra, a' Pafzarovitziak vízfsza-felé fzaladtak, a' Szendrőiek pediglen a' vízbe ugrostak, reménlvén, hogy úfzás által meg-tarthatják élteket: 25. közüllök a' parton maradott, 3-man el-fogattak, kiknek edgyike 80 elztendős Belgrádi Aga, a' másik a' Szerajévoi Aga, a' 3-dik ennek fzolgája; fokban a' vízbe fuladtak. A' hajót, 8 lovakat és fok-fegyvert a' fzabadofok prédába nyertenek, a' fzabadofok közüll 4-en sebet kaptak. 2.) Ugyan ezen *Marián* Sept. 10-dikén Klitseváts nevű Török Falunál 1 Agát 30 Törökökkel találván, 9-tzet közüllök el-ejtett, a' többit el-kergette. 3.) A' Bánátban Uj-Moldavánál táborozó Generálmajor B. *Lilien* jeltenti: hogy a' *Vurmzer* Húfzárók Obellere *Nauendorf* Sept. 16-dikán a' Borétsben lévő Törökökre ütött, azokat meg-fulamatta, és 28 Sajkáik közüll kettöt el-merített; ezen a' Rimnikben és Szvinitzában lévő Törökök-is ugy meg-ijedtek, hogy mindnyájan Táboraikat nyakba hagyván, egész Orfováig futottak: már Boretzbe és Szvinitzába 4 Kompánia Branovátzi Szabadofok tétettek örizetre. (**)

Különös Hadi és más-féle Tudófitások.

Ezen hónapnak 25-dikén 10 nagy hajók érkezének meg az alsó fzelekről Pofonba, mellyeken 38 ellenségtől prédált külömbb külömbb nagyságú ágyuk taláitnak, és fok Foksánnál prédába nyert Török Sátorok, melyek között a' *Séráskirnak* azon 13 Kamarákra olztatt drága Sátorais jó Béts-felé, és talám ma Bétsbe-is meg-fog érkezni. Azonban az iratik Pofonyból, hogy a' Tránsport mind a' vizen, mind a' fzarazon bámulásra méltó. A' múlt héten 41 meg-terheltetett nagy hajók mentenek tsak itt-le a' Táborhoz, külömbb külömbb féle hadi-készületekkel. 2 hajón fegyvercs és más tsatázó-el-kö-

közök valának; és Transporiba 2400 Rékluták, kik Bétsből jötenek; Németek és Tsehek valának. — Zemlinből a' különös Levelek azt írják, hogy midőn *Laudon* Serviába által-ment 500 akó bort osztott ki a' maga' köz-emberei között. — Zemlinbe maradt a' Tabor Katsája és Kantzelláriája. — Azt írják némely Levelekben, hogy a' Nagy Vezér *Braillánál* egy 50-ezerből álló Táborral kereftül ment a' Dunán, és csak 12 mért-földnyire vagyon *H. Kóburgtól*. A' Hertzegnek az a' szándéka, hogy ráüljen a' Nagy Vezérre, a' honnan a' maga' szándékát *Muzka Vezér H. Repninnek* tudtára is adta, hogy egybe vetett vállokkal kezdhesenek a' tsatához; de a' mint már most értjük *Repin* azt a' feleletet adta *Kóburgnak*, hogy ő addig az ő Táborát nem foghatja, míg az ő előtte álló *Séráskier Hafsán Basa* Táborával el-nem igazítja a' dolgot. Azt gondoljuk innen, hogy *H. Kóburg* Erdélyből *H. Hohenlohé*től nyer segítséget magának, hogy a' Nagy Vezérnek egy szerentsés jó étzakát mondhasan. — *Moldovából Fontanelből* iratik, hogy az itt lévő Táborokban izámolok a' Betegek, és halnak is a' nyavallyában.

Az Erdélyi szélekről azt írják: „A' mi határ széleink mind eddig tsendességben lévén, némely Sergeink a' *H. Kóburg* Táborával edgyesítettnek. — Némely Tudósítálok szerint a' *Vulkáni* szoross útnál egy nagy *Magazinunk* az Oláhok által felgyújtott. — A' Horváth országi széleken *Glina* és *Lika* felől tsordánként gyűlnek-öszve a' Törökök, és itt legnagyobb nyughatatlanságokat tesznek. — A' Nagy Vezérnek hól létéről lokon lokat mondanak. *Vidinnél* gondólják némellyek lenni; mások pedig azt mondják, hogy itt csak egy *Séráskier* vagyon, a' Nagy Vezér pedig, valamint a' Moldovai Tudósításból írok, *Braillánál* fekszik, 's ez is igazabb. Moldovát akarja visszavenni; de nem tudjuk hogy sül el; mert az Orosz és a' *Kóburg* Tábora jó süveg alatt állanak. — Ugy volt a' *Plánun*, a' mint némellyek erősítik, hogy *Bender* és *Belgrád* edgyütt

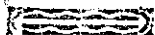

gyütt, ugyan azon időben fognának ostromoltatni, de a' *Bender* ostromlásáról a' *Lemberg*: Levelek még semmit sem tudnak, pedig ezek hozhatják innen a' leg-igazabb Tudósítást.

A' Hadi Kantzelláriától ki-adott Tudósításokból láttuk a' Belgrádi dolgokat; de minthogy a' múlt Szombati Posta nekünk is egynéhány Levelet hozott innen, látsuk rövideden ezek is mit irnak: — „, Sept. 16-dikán jó reggeltől fogva egész estvig ágyuzának a' Belgrádi Törökök a' Várnak majd minden szegeleteiről. Mi is a' már készen lévő *Battériákról* az úgy nevezett *Tzigány Városra*, vagy a' Száva felől lévő *Hofátra* el-kezdők a' Bombikot hányni, mellyek által leg-ottan sok házok kedének lángba borúlni. Délután a' *Konstántzinápolyi külső Város* is ágyuzni, és csak kevés idő alatt 3 házok gyulának meg itten is. Erre a' Törökök még keményebben kezdvén, alkalmas károkat okozának a' mi népünkben, de északára kelvén egészen meg-szünének és el-halगतának. Minthogy igen szép idő vala, ezen étzaka egynéhány tüzes gollyóbist küldének bé a' miénk ezen külső Városba, hogy a' tűz egész étzaka ki ne aluonék; melytől az ég virrattig veres vala, és az egész környéknek lámpásúl szolgált. Midőn leg-előbb tűz támodott itten, igen nagy kiáltozás hallaték Belgrádból; de északára kelve csak egy gyertya világ sem szemlélteték Belgrádban, és igen nagy tsendesség vala. — 17-dikben megint ágyuzni kezdének a' Belgrádiak a' mi földvárainkra és *Battériáinkra*; de erre mi igen lassan felelgettünk. A' Törököknek legnagyobb ágyú-tüzek a' *Dunavitzai* földvárainkra valának tzélozva, hól már nekünk 12 nagy ágyuink valának készen, és a' hová még 20 mazzarak fognak vitettetni; de csak ugyan itt nem sokot árthatának a' mi népünknek, kik igen méllyen bé vagnak Sántzolva. — Azon Sántznak készítésében; mely csak 500 lépésnyire vagyon Belgrádnak *Konstántzinápolyi Kapujától*, igen sok kárt okoztanak nekünk a' Belgrádi ágyuk; mert sok kaçonáink és Sántz-

Sántz-ásó napszámolásaink veszték életüket, és sokon febet kapának; sok gollyóbifok a' Sántzon keresztül egészzen a' Táborig szárnyálának és ott is kárt okoztanak. Egy *Práifz* Sergebéli Khirurgusnak edgyik lábát máig sem tudják hol van, úgy el-vitte a' Belgrádi ágyú gollyóbis, és a' dolgozó napszámolok edgyik *Komissáriusának* életét végzé. s. t. Egy Kemény lövők Kapitánya itten agyon lövett. — Ezen Konstantinápolyi kapu előtt egy Batteredájok vala a' Törököknek, melyről ők mindenkör nagy kárunkal tüzelnek vala; de midön a' mi ágyuink itt az övéket hafzon vehetetlenekké tették volna, a' Konstantinápolyi kapuk felé vivének ágyukat, és el-akarják vala a' mi Batteredájunkot rontani; de itt is az ő gollyóbifok mind a' Batteredája felett a' Táborba repdesének, és a' Táborban megint szenvedhető károkat okozának. Erre a' Feldmarsfal Bombikot és Gránátokat szorotván reájok, a' Kaput is el-hagyák. Elíve-felé a' Konstantinápolyi külső Város megint tüzes gollyóbifokkal és bombikkal kezdeték lödöztetni és a' *Ráts-Város* nem különben; az égés egész északán keresztül meg-nem szünnék. A' Konstantinápolyi Külső-Város már egészzen meg-égett. — A' *Séráskir Abdi* Basa még nints olyan közel, a' mint gondoljuk vala; mert az ő Táborából még tsak egy embert sem láthattunk. Egynéhány napokkal ennek-előtte mint egy 5000 Törökök igen közel jöttek vala Belgrádhoz, de megint leg-ottan vissza-tértenek: mihelyt a' mi Táborunkot meg-szemlélték. A' városban lévő *Séráskirnak* előljáró Serge lett légyen-e ez, vagy más egyéb Sereg? nem tudhatjuk. De minden órán világságra jö; mert a' *Mihályovits* Szabad-serge 7 mértfödekig eleibe ment és a' *Szémendriai* tetőket el-foglalta, mellyekről ennek útját megszünnen lehet szemlélni. H. *Valdek* is egynéhány Regimentekkel, egynéhány mértföldig ment ennek eleibe; a' *Niszfai* Balsának pedig Gen. *Kolonits*. — Ezen hón. 22-dikén a' Dédidina tetőről a' Táborból azt írja egy Kedves Barátja a'

Ku.

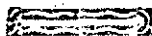
Kurirnak, hogy míg ezen 2 Basák meg-nem veretnek, addig Belgrádnak tökéletes ostromlásához nem akar fogni *Laudon*. — 21 dikben a' 2 felől ki-üött Törökök, és a' véghetetlen ágyuzás a' mi népünk között nem kevés kárt tett, sőt a' mi tüzelőink között is zavaradás esett, vala, mely-ízerint a' mi gollyóbisaink által is serelmek esenek: ugyan ekkor az ágyuzó Seregnak Májora *Szédlitzki* Ur is életét veszíté a' Sántzban. Ezen napot a' mi Atyánk *Laudon* igen nagy bánzkodással tölté. — Azt bezzélik, hogy *Laudon* a' Belgrádi *Ozán* Basának azt izente volna, hogy még most ideje vagyon a' maga jószágát öfzve pakolni, és a' Belgrád kapufarkának a' fülébe sugván Adieu!! el-takaradni; de a' Basa azt felelte: valamig tsak egy Török léfzen Belgrádban életben, addig e' meg-nem esik. — Már 26 Battiériáink vagynak Belgrád körrül készen; de minthogy mind-öfzve 53 léfznek, még fok hátra. — A' Tábor, mely szüntelen 4 szegü hadi sorban *kámpéroz*, nints el-sántzolja, azakon a' hadi-tesziken kívül, mellyek a' *Dédina* hegye alatt, és a' Száva vize körül a' közösülést fedezik. — *Laudonnak* már egynéhányszor el-fütyelt a' Belgrádi gollyóbis feje felett és fále mellett a' *recognoscérozásban*; de még tsak észre sem akarja venni, nem hogy félne tölle. — *Ruvrod*, az az Európai leg-nagyobb Ágyuzó Vezér azt mondotta, hogy még Európában senki olyan tüzi játékot nem szemlélt, a' milyent ő fog Belgrádba tsinálni. — Már egynéhány napoktól fogva 50 napzámosok szüntelen a' termés követ szedik, mellyeket Sákostól lövén minden felől Belgrádba egy kő-zápor esőt fognak támozítani. — Egy Zemlinből jött Levélből olvassuk, hogy 19-dikben ki-ütvén a' Törökök, 10 embereinknek életüket el-rablották; közüllök pedig 2 esett-el. Ugyan ezen nap 20-dikra yirradolag olly keményen tüzeltenek a' *Dunavitza* munkásainkra, hogy a' munkát félben kellett szakasztani; és már most ezeknek gollyóbisai fokkal jobban járnak, mint eleintén. — A' *Brentánó* gyalog Serge éppen ollyan helyre

helyre mondatik esetnek lenni a' Belgrád előtt lévő Sántzban, hol az ágyú gollyóbisak leg esmeretesebbi útan járnak. Látván az Obester, a' veszedelmet szalad a' Generálishoz mondván: Uram! a' gollyóbis mied ránk jő, oda leszsz a' Regementünk! Kérdi a' Generál, hová van Obester Uram rendelve? ide vagyok, felel: nohát oda mennyen vilzsa és ott áljon mig, mig másuvá rendeltetik.

Ma, u. m. Hétfőn este megint következendő Tudósítás adaték ki a' E. Hadi-Kantzelláriától; melynek mi csak agya-velejét szoríthatjuk ide:

Edgy B. Laudonnák Sept. 22-dikén ő Felségéhez küldött Tudósításában a' jelentetik, hogy minekutánna 18-dikban G. Klerfé, 3 Batalion Eszterházi Miklós, 2 Bat. Devins, 2 Bat. Stáin, 3° osztály Erdődi Húszár, 1 osztály Harrák Sergebéliekkel Pántsováról dél-előtt, az Eugenius Linéájában lévő Táborhoz bé szállott volna, a' Zemlinnél H. Ligné alatt fekvő hadi-telstől is a' Gyulai Sámuel Lájbatalionja a' Táborhoz mozdittatott. s. t. Itt le-iratattanak azon 10 ezer paraszt napfzámofok és Tábori munkások, mit? és hól dolgoznak; de ez igen hozzászias az olvasásra; azért —

Sept 19-dikén jó reggel Gen. Ottó 2 osztály Erdődi Húszársággal Poletsbe nyomúla, Obesfilájdánant Mihályevits pedig egészfzen Krotzkúig vevé a' maga állását, és a' maga szélső vigyázatjalt egészfzen Kallar ig ki terjeszté. Ezen állás nekünk azon hasznunkra vagyon, hogy a' Belgrád-felé jövő ellenség egy-felől semtsinálhat olyan mozdúlást, melyről mi egynéhány napokkal előre tudósítást ne vennénk. — 18 — 19 — és 20-dikban étzaka 1500 katonák egy 1600 lépésnyi sántzot készítették hól az ellenség tüze által a' miéink közzül 7 el esének (ha egy nulla el nem maradott) 12 en pedig sebet kapának; az utolsók között találtatik Májor Auersberg is a' Vallis Sergéből. Ugyan ezen napon Zemlinnél a' Száva partyán 1000 katonák és 230 Magyar paraszt napfzámofok gyűltenek vala öfzve a' szükséges munká-
ra,

ra, de minthogy az ellenség ezek ellen Sajkákra szállván rájuk akar vala ütni 19-dikben 20-dikra virradolag semmit sem dolgozhatuak vala, várván az ellenséget. Azonban a' Bésániai hidon 38 Tábori és 157 napzamos *Atsak* dolgoznak vala, és itt mind a' 2 hid tökéletesen helyre-állítotték. Az *Eugenius* Linéáján pedig 2420 paraszt napzamos dolgozik szüntelen. — 20-dikban étzaka, midőn a' mi munkásaink az elkezdett Sántzok és ágyuzó hányásokban dolgoznának, és már ennek végéhez nem mérfze vólnának, az ellenség mind az ágyúkból, mind az a'probb fegyverekből olly keményen kezdé tüzelni, hogy itt a' munka kétszer szakada félbe, és egynéhány embereink, (négynek iratik) kik között az Ágyuzók Májora *Szédlitzki*-is befoglaltatik, halálra lövetének, és 20 embereink, kik között vagyon a' *Naszszou Hadnagygyais Kronenberg*, megsebesítettének. A' lovak közzül 2 esett-el, 1 megsebesített. — Ugyan ezen napon az *Eugenius* Linéáján 3612 paraszt napzamosok dolgozának; a' Száva partján lévő Sántzon pedig 500 katonák, és 900 napzamosok munkálódnak vala. A' Kiss Czigán szigetnél egy töltést készítettének, és egy közösülésre szolgáló hidat, mellyen 38 Tábori és 157 országbéli *Atsak*, és mind öszve 879 napzamosok és 309 Tábori szekerek dolgoznak vala. — Jóllehet ezen a' napon is a' Belgrádi Várból irgalmatlanul ágyuznak vala a' mi munkásainkra, még-is tsak 1 emberünköt vesztök-el, és egy megsebesítették. De a' *Dunavitzánál* épített közösülésre szolgáló hidunk, az ellenség' szörnyű ágyuzása által nagyon megrottatott. — 21-dikben megint egynéhány munkálódó embereink el-esének, és 11-en sebet kapának. Ezen Hadi-Tanáztól ki-adott Tudósításban eddig tsak a' véghetetlen napzamosoknak és munkálódó népnek száma vagyon le-írva, és napról napra mit tselekedtek; mely az olvasásra unalmas.

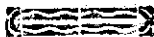
Egy a' Feldmarsalhoz 22-dikben a' *Krotzkóndál* fekvő Táborból érkezett Tudósítás-zerint még ekkor a' *Séráskir Abdi Basa* mozdulás nélkül fekszik va-

la Táborban *Csupriánál*, és a' *Jágodina* nevü falú egynehány 100 Törökökkel meg- vala szállva, kik sem magok ki nem mozdúlnak vala a' falúból, sem az ott lakós Keresztények közzül tsak edgyet-is ki nem bortsáttáak. — Egy nappal ez-előtt, az az 21-dikben *Botsádrovátzban* tűz szemléltetik vala, melyből azt lehet ki-hozni, hogy a' Törökök a' falút fel-gyujtották 's ott hagyták.

A' Bánátban maradott Hadi-tesznek Vezérétől F. M. L. Gróf *Vartenslébentől*, a' fellyebb jelentett *Boretsi* tsatáról következő bővebb Tudósítást vett Feldm. *Laudon*: Hogy az ellenség ágyus hajóinak hajókázását, és az ezek által következhető kárt elkerülhessük, rendelést tészen Gróf *Vartensleben* General *Liliennek*, hogy bizonyos számú néppel a' *Boretsnél* fekvő ellenségre üljön. Itt ezen tsatátská-nak igen unalmas hozzászolás le-írása lévén, tsak a' leve ezen Tábori foglalatóságból, hogy a' mi ezen tsatára ki-rendelt népünk a' vizen által-menvén részszerint, és az ellenségtől el-hagyott tetőt el-foglalváni, rész-szerint pedig az ellenség hajóira a' par-ton várakozván, mind a' *Boretz* szigetében lévőket, mint a' Sajkásokat a' mi népünk fel-dulá és prédalá.

Az *Obeffer G. Nauendorf* Tudósítátsa-szerint 100 Törököknél több maradott *Boretsnél* a' Duna par-tján, és a' vízbe-is fokot hányának: a' mi részünkről tsak kettő iratik el-eletnek lenni, és a' sebelsek is kevessek. *Boretset* egészszízen el-pusztították a' mi népünk, és igen sok prédát nyertenek. 4 Táborban fekszik vala az ellenség; ezt a' 4 Tábor helyet Sá-

torostól, 3000 'Sák lisztet és árpát, 10-ezer veder bort és pálinkát, és más egyéb dolgokat nyertek nek prédába. Az itt jelen volt Tisztek: G. *Lilien*, Obester G. *Najendorf*, Obestlájdinánt *Thersits*, Major *Mohovátz*, Kapitány *Bránovotzki*, Kap. *Kovács-tza*, és a' többi Tisztek is magokat igen vitézül velték. Azon kis Pruszszus Printz *Anhalt Göthen* azért ditsértetik itten, hogy alig érkezett-meg a' mi Táborunkhoz, és mar önként kéredzett ezen tsatára, noha a' maga Kompániája nem vala ide reu-delve.

Utolsó jegyzések. — „ A' 4 dik Septemberben költt Pétersburgi Levelek, mellyek Bétsbe érkeztenek, azt erősítik, hogy a' *Finniai* Svéd Tábor az Oroszok által egészfen meg-verettetett. Az Oroszok ezen *Hölsingforsnál* magát Santzba vert Svöd Táborra rá-ütettenek, mellyet olly rendeletlenség-be hoztanak, hogy az egész Tábor szaladáshoz kezdvén, 37 ágyujoknak nagyobb részét, a' Calsát, a' Magazinomat és az egész Tábori-készületet az Oroszoknak hagyák, mely 200-ezer rubelre betsültetik. A' Svöd Király olly el-hagyattatotnak szemléli vala magát lenni, hogy valam nt *Xerxes* hajdon *Thémistokles* előtt, egy kis halász hajótskán szalada-el a' *Kiméne* folyó vizén, és egy pertzben marada, hogy el-nem fogottaték. A' Muszka hajók utanná indulván, itt-is egy ágyu-lövésnyire kergelik vala. Erről a' bővebb Tudósítást a' Pétersburgi Udvartól várjuk: de mik-is a' Svédek? ezeknek szárazon lévő egész Táborok tsak 25 — 30-ezerre mégyen.